

SEMMELWEIS EGYETEM
Egészségügyi Közszolgálati Kar

**Idősügyi interaktív életút-tanácsadó szakirányú továbbképzési
szak**
Tantervi háló és tanulmányi tájékoztató

Budapest, 2020.

Intézményi keret és elérhetőség

Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet

A Mentálhigiéné Intézet 2010 áprilisától a Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar intézményeként folytatja tevékenységét. Az Intézetben két mesterképzés folyik (szociális munka mesterképzés, mentálhigiéné családtudományi és családterápiás mesterképzés), valamint öt szakirányú továbbképzés (mentálhigiéné szakirányú továbbképzés, mentálhigiéné lelkipozítói szakirányú továbbképzés, laktációs tanácsadó szakirányú továbbképzés, integrált szülő-csecsemő/kisgyermek konzultáció, közösségi és családi mediáció). Intézetünk feladatkörébe tartozónak tekinti a végzett hallgatók praxiskísérését, a kutatáson alapuló folyamatos curriculum-fejlesztést, a képzési szakanyagok készítését, valamint a segítő szakemberek képzését és továbbképzését. Intézeti kapacitások: 14 oktató (2 egyetemi tanár, 3 egyetemi docens, 6 adjunktus, 3 tanársegéd), 1 tudományos főmunkatárs.

A Semmelweis Egyetemen egyre nagyobb hangsúlyt kap Európa számos egyeteméhez hasonlóan az információs és kommunikációs technikák felhasználása a tanulás szolgálatában. Ezért alakult meg az E-learning és Digitális Tartalomfejlesztő Központ. Az intézmény fejlesztési irányelvei között kiemelt jelentőségű az intelligens tanulási környezet, az elektronikus tartalmak, az élethosszig tartó tanulásra való felkészítés. Napjainkban a tudásmegosztás leggyorsabban fejlődő modern formája az e-learning és a b-learning. A minőségi képzések tekintetében elengedhetetlen a naprakész, magas színvonalú, legújabb eredményeket a lehető leggyorsabban beépítő tananyag, ahol a felhasználók mind ugyanazt a minőséget kapják, ugyanakkor teret kap a személyre szabott haladás, a tanulók a saját igényeikhez, időbeosztásukhoz alakíthatják a tanulási folyamatot. Az e-learning tananyag lehetőségein túl a b-learning használja a személyközpontú, készség és képesség fejlesztő személyes találkozásokon alapuló kontaktórákat is.

Az Egyetem azt is fontos feladatának tartja, hogy megnyissa kapuit a különböző képzettségi szintű társadalmi rétegek felé, az információs társadalom által kínált lehetőségek felhasználásával, ezzel segítve az esélyegyenlőséget. Ma már az internet használata mindennapos és szükségessé vált szinte minden társadalmi réteg számára.

A közelmúltban ennek figyelembe vételével indultak el olyan hiánypótló információkat tartalmazó képzések, amelyek az előregedő társadalom kihívásaira keresnek válaszokat, például az idősödőkkel foglalkozók számára adnak át nélkülözhetetlen ismereteket. Az elszórtan élő idős emberek életminőségét javító információk ezen a területen keresztül könnyen „akadálymentesen” eljuttathatók az ország legeldugottabb vidékein dolgozó szakemberekhez is, ezzel jelentősen csökkentve a továbbképzés költségeit a minőség romlása nélkül.

A megvalósítás érdekében folyamatos hardverfejlesztések zajlanak az intézményben. A jelenleg zajló EFOP-3.4.3-16-2016 pályázatban külön keretösszeg áll rendelkezésre olyan szerver beszerzésére, melynek segítségével biztonságosan és gördülékenyen ki lehet szolgálni az ez irányú igényeket. A pályázat már elfogadásra került, és a hiánypótlásként beadott szerverfejlesztés is folyamatban.

Intézetigazgató: Dr. Pethesné Dávid Beáta Ph.D., habil., egyetemi tanár

Szakfelelős: Dr. Széman Zsuzsa Ph.D., habil., egyetemi tanár

Az Idősügyi interaktív életút-tanácsadó szakirányú továbbképzési szak szakcsoportvezetője:
Dr. Széman Zsuzsa Ph.D., habil., egyetemi tanár

Elérhetőségeink:

Postacím: Mentálhigiéne Intézet
1428 Budapest, Pf. 2.
Cím: Budapest, 1089, Nagyvárad tér 4. XIX. em.
Tel: (1) 266-0878
Fax: (1) 214-5685
Honlap: <http://mental.semmelweis.hu/>

A tanulmányi ügyek intézésének helye és időpontja:

E-mail: mental-tanulmanyi@public.semmelweis-univ.hu
Cím: 1089, Budapest, Nagyvárad tér 4. (XIX. emelet, 1908. szoba)
Tel: (1) 459-1500 / 56537-es mellék
Fax: (1) 214-5685

Hétfő-kedd: nincs ügyintézés
Szerda: 9.00-15.30
Csütörtök: 9.00-15.30
Péntek: 9.00-14.00
Képzési napokon ettől eltérően.

Oktatással kapcsolatos információk:

Dr. Tróbert Anett Mária Ph.D.
e-mail: trobert.anett@public.semmelweis-univ.hu

Általános információk

A SE-EKK Mentálhigiéné Intézet Idősügyi interaktív életút-tanácsadó szakirányú továbbképzésének specifikumai

Az aktív idősödés fogalmi kérdései

A népesség elöregedése miatt az aktív idősödés és az innováció Magyarország és Európa számára is kulcsfogalommá vált. Az idősödéssel összefüggő problémák innovatív kezelése, valamint az idősödés pozitív szemléletének egyéni, közösségi és társadalmi szintű formálása társadalmi érdek.

Az aktív idősödés a lehetőségek optimalizálása, hogy az életkor előrehaladtával a legmagasabb szintű életminőséget érjük el. Fő cselekvési területei az egészségmegőrzés, a társadalmi részvétel és a biztonság. Az aktív idősödés az élethosszig tartó személyiségfejlődés optikájában, és az egyén testi-lelki szükségleteinek figyelembe vételével lehetőséget teremt arra, hogy az emberek minél tovább és minél teljesebb mértékben integrált részei lehessenek társadalmuknak. .

A lehetőségek optimalizálásához elengedhetetlen az innováció fogalmának, fajtáinak, speciális aspektusainak és trendjeinek megismerése; a prevenciós és fejlesztési lehetőségek felismerése, megtervezése, menedzselése és kompetencia alapú megvalósítása.

A társadalom elöregedéséből fakadó kihívások az élet valamennyi területét érintik, számos élethelyzetben és munkahelyen megkerülhetetlenek, azonban tekintetbe kell vennünk az átlagéletkor kitolódásával együtt járó lehetőségeket. Szükségessé vált egy olyan interdiszciplináris megközelítésű képzés, amely támpontokat nyújt az idősödéssel összefüggő problémák megoldásához és eszközöket ad az új lehetőségek feltárásához, az idősbarát (age-friendly) szemlélet megvalósításához.

Ezekre a kihívásokra kívánt válaszolni a Mentálhigiéné Intézet az Idősügyi interaktív életút-tanácsadó szakirányú továbbképzés kidolgozásával. A képzés célja, hogy a szakemberek a megfelelő kompetenciák birtokában, innovatív gyakorlatokat, jó példákat, sikeres modellprogramokat adaptáljanak, alakítsanak ki és terjesszenek a lehető legszélesebb körben. A tananyagfejlesztés több lépcsőben zajlott: az első szakasz feltérképezte a különböző szakterületeken dolgozók igényeit, majd az ennek nyomán kidolgozott tananyag pilot programban került tesztelésre. Ebben a periódusban számos, a KKK bemeneti követelményeiben megjelölt szakmaterület került bevonásra, a résztvevők a szociális, a gazdasági szférában, az egészségügyben, az oktatásban, műszaki és informatikai területen dolgoztak. Vizsgálat tárgyát képezte a résztvevői visszajelzések alapján, hogy megfelelő-e a tananyag tartalma, a téma feldolgozása, alkalmazott módszere, a tananyag szerkezete,

felépítése, áttekinthetősége, a feladatok érthetősége, felhasználó barát-e az internetes felület, továbbá, hogy tudná-e a résztvevő hasznosítani a munkájában vagy hétköznapi életében a tanultakat. A visszajelzések integrálásával került kifejlesztésre a végleges képzési program.

A pilot eredményei is megerősítették, hogy Magyarországon időszerűvé vált egy olyan szakirányú képzés elindítása, amellyel célzottan és tudatosan felkészíthetők a szakemberek az idősödés kihívásainak komplex, innovatív és mentálhigiénés szemléletű kezelésére.

Az Idősügyi interaktív életút-tanácsadó szakirányú továbbképzési szak képzési és kimeneti követelményei

A szakirányú továbbképzés megnevezése: Idősügyi interaktív életút-tanácsadó szakirányú továbbképzési szak (Interactive life course counselling in affaires for the ageing).

1. A szakképzettség oklevélben szereplő megnevezése: Idősügyi interaktív életút-tanácsadó

3. A szakirányú továbbképzés besorolása:

3.1. képzési terület szerinti besorolása: társadalomtudomány

3.2. a végzettségi szint besorolása:

- *ISCED 1997 szerint: 5A*
- *ISCED 2011 szerint: 6*
- *az európai keretrendszer szerint: 6*
- *a magyar képesítési keretrendszer szerint: 6*

3.3. a szakképzettség képzési területek egységes osztályozási rendszere szerinti tanulmányi területi besorolása:

- *ISCED 1997 szerint: 312*
- *ISCED-F 2013 szerint: 0319*

4. A felvétel feltétele(i):

Legalább alapképzési szakon (BA) szerzett oklevél a következő képzési területek valamelyikén: agrár, bölcsészettudomány, társadalomtudomány, informatika, jogi és igazgatási, nemzetvédelmi és katonai; műszaki, orvos-és egészségtudomány, pedagógusképzés, sporttudomány, természettudomány, művészet, jogi és igazgatási, nemzetvédelmi és katonai, gazdaságtudományok, műszaki, művészetközvetítés; hitéleti végzettség.

5. A képzési idő félévekben meghatározva: 2 félév

6. A szakképzettség megszerzéséhez összegyűjtendő kreditek száma: 60 kredit

7. A képzés célja és a szakmai kompetenciák (tudás, képesség, attitűd, autonómia és felelősség):

7.1. A képzés célja:

A képzés célja, hogy olyan szakembereket képezzen, akik a demográfiai trendek ismeretében innovatív szemlélettel megfelelő válaszokat keresnek az idősödés kihívásaira saját szakterületükön. Ismerik az idősügyi szociálpolitika irányvonalait, az aktuális vonatkozó jogszabályokat, a szociális innováció lehetőségeit, legújabb jogyakorlatait. Ugyanakkor az idősödés testi - lelki vonatkozásaira is rálátnak.

A képzés e tudásokon túl olyan készségeket is fejleszteni kíván, melyek szükségesek ahhoz, hogy a megszerzett elméleti tudásokat innovatív és mentálhigiénés szemlélettel lehessen a gyakorlati tevékenységekbe integrálni. A képzésben hangsúlyosan van jelen az egyéni tapasztalatok és tudások integrálása, valamint a kreativitás fejlesztése.

Az Idősügyi interaktív életút-tanácsadó tudása, képességei, attitűdje terén biztonsággal mozog az idősödés és innováció, az idősödéssel kapcsolatos szakpolitikák, a mentálhigiéné és projektmenedzsment ide vonatkozó területén. A végzett hallgató autonómiája és felelőssége tekintetében a felsorolt területeken a tanultakat integrálva végzi munkáját, interdiszciplináris, facilitátori, innovatív szemléletben, kompetencia határait betartva.

7.2. Szakmai kompetenciák:

Az Idősügyi interaktív életút-tanácsadó

7.2.1. Tudása:

7.2.1.1. Idősödés és innováció

- A hallgató megtanulta a Magyarországon és a világban zajló demográfiai változásokat és az ezekből fakadó kihívásokat.
- Megismerte az időskori funkcióvesztésből fakadó problémákat és ezek hatásait az életvitelre. Megismerte az akadálymentesítés legfontosabb modellprogramjait.
- Elsajátította az idősbarát települések jellemzőit, a legfontosabb megvalósult jó gyakorlatokat, az akadálymentesítés lehetséges útjait a települések szintjén.
- Megismerte az aktív idősödést támogató technikai megoldásokat. Felismeri a gondozásból fakadó kihívásokat, és az azzal összefüggő innovatív lehetőségeket.
- Megismerte az idősödéssel összefüggő legfontosabb innovációs lehetőségeket, modelleket, jó gyakorlatokat nemzetközi és hazai vonatkozásban.

7.2.1.2. Idősödéssel kapcsolatos szakpolitikák

- A hallgató ismeri az aktív idősödés fogalmát, az időspolitikához kapcsolódó főbb fogalmakat. Ismeri az aktív időskor és a generációk közötti szolidaritás elősegítését támogató szakmapolitikai programokat.
- Ismeri a hazai és Európai Unió nyugdíjrendszer alapjait, a nyugdíjbiztosítás főbb formáit, a szabályozás dilemmáit.
- Ismeri a tartós gondozáshoz kapcsolódó fogalmakat, a hazai tartós gondozási rendszer működését, kihívásait, valamint a gondozáspolitikai folyamatokat.

7.2.1.3. Mentálhigiéné

- A hallgató ismeri az idősödő szervezet jellemzőit, a leggyakoribb idősori fizikai és mentális betegségeket.
- Ismeri az élethosszig tartó személyiségfejlődés eriksoni modelljét, az egyes fejlődési szakaszok lényegi elemeit.
- Ismeri az idősokkal járó markáns kihívásokat, és az ezekhez kapcsolódó legfontosabb idősori életfeladatokat.
- Ismeri a prevenció és az aktív idősödés fogalmát, felismeri ezek munkaerőpiaci jelentőségét.
- Ismeri a kiégés és az életközépi krízis fogalmait, a családi idős gondozás kihívásait, és az e területekhez kötődő legfontosabb prevenciós lépéseket.

7.2.1.4. Projektmenedzsment

A hallgató ismeri a mentálhigiénés szemléletű projektmenedzsment alapfogalmait, a feladatorientált menedzsment gondolkodás lépéseit.

7.2.2. Képességei:

7.2.2.1. Idősödés és innováció

- A hallgató szakszerűen használja a társadalom előregedésével összefüggő fogalmakat. Képes a demográfiai folyamatokból fakadó, saját szakterületével kapcsolatos új kihívások felismerésére, értelmezésére.
- Képes az idős otthonában, közvetlen környezetében fellelhető, életvitelt, napi tevékenységet nehezítő építészeti akadályok felismerésére. Szakemberek segítségével képes az idős egészségi állapotának, funkcióvesztésének és a lakás akadályainak együttes figyelembevételével testreszabott akadálymentesítési megoldásokat kidolgozni.
- Képes az adott település idősödő barátságának kialakításában részt venni, egyaránt figyelembe véve az építészeti és szociális környezetet, az idősödő társadalom szükségleteit.
- Felismeri a technika és az internet használatának jelentőségét és lehetőségeit az idősök társadalmi integrációjában, gondozásában. Képessé vált arra, hogy felismerje, a technika a gondozottak és a gondozók számára is lényeges innovatív eszköz.
- Képes az idősödéssel összefüggő, innovatív lehetőségek felismerésére.

7.2.2.2. Idősödéssel kapcsolatos szakpolitikák

- A hallgató szakszerűen használja az aktív idősödés és az idős politika alapfogalmait. Képes az aktív idősödéssel és generációk közötti kapcsolatépítéssel kapcsolatos helyi igények, lehetőségek feltérképezésére. Képes az aktív idősödést helyi szinten akadályozó tényezők felismerésére, a feltárt problémák önálló elemzésére.
- Képes a szociális biztonsággal kapcsolatos kihívások felismerésére, a problémák értelmezésére.
- Képes a tartós gondozási rendszer hiányosságainak, fejlesztési lehetőségeinek felismerésére. Képes saját szakmai szerepére reflektálni az idős gondozás vonatkozásában.

7.2.2.3. *Mentálhigiéné*

- A hallgató képes az idősődéssel járó speciális szükségletek és igények felmérésére a tervezési folyamatok során.
- Képes az időskori személyiségfejlődési szakasz sajátosságainak figyelembe vételére munkaterületén.
- Képes az időskori életminőséget befolyásoló tényezők felismerésére. Képes az életvezetéssel kapcsolatos problémák elemzésére.
- Képes a prevencióhoz és aktív idősödéshez kapcsolódó fogalmak gyakorlati alkalmazására, értelmezésére, a témához kötődő, saját munkaterületéhez kapcsolódó kihívások és lehetőségek azonosítására.
- Képes a kiégés, az életközépi krízis, a gondozási megterheltség rizikófaktorainak felismerésére, mindezek munkaerőpiaci hatásainak elemzésére.

7.2.2.4. *Projektmenedzsment*

A hallgató képes egy projekthez kapcsolódó igényfelmérés lebonyolítására, kiértékelésére, a megvalósításhoz kapcsolódó team építésre és feladatterv összeállítására. Sikeresen birkózik meg összetettebb feladatok lebonyolításával, nyomon követésével.

7.2.3. *Attitűdje:*

7.2.3.1. *Idősödés és innováció*

- A hallgató törekszik a demográfiai folyamatokkal összefüggő problémák azonosítására, mélyebb megismerésére.
- Fontosnak tartja és támogatja az akadálymentesítés széleskörű megismertetését, megvalósítását.
- Támogatja és képviseli a közlekedés, közterületek, intézmények, hivatalok idősödő barát működését. Törekszik az idősödők életminőségének, biztonságának javítására.
- Elősegíti az önkéntesek bekapcsolódását az idősek számára szervezett támogató programokba.
- Terjeszti az innovatív szemléletet, a megismert innovatív példákat.

7.2.3.2. *Idősődéssel kapcsolatos szakpolitikák*

- A hallgató képviseli és terjeszti az aktív idősödés koncepcióját, támogatja a generációk közötti kapcsolatok erősítését.
- Figyelemmel kíséri az időskori szociális biztonságot érintő változásokat.
- Tájékozódik a tartós gondozás nemzetközi trendjeiről.

7.2.3.3. *Mentálhigiéné*

- A hallgató kor-barát (age-friendly) szemlélettel végzi munkáját.
- Képviseli és terjeszti a halálíig tartó fejlődés koncepcióját.
- Törekszik az autonómia lehető legtovább való megőrzésének támogatására az idősek körében.
- Képviseli az aktív idősödés integrációs elemeit, munkaerőpiaci jelentőségét.
- Mentálhigiénés szemlélettel törekszik a munka-higiéné megőrzésére, a kiegészítés-prevenció alkalmazására saját életében, és támogatja ebben munkatársait is. Képviseli a családi gondozók támogatásának szükségességét.

7.2.3.4. Projektmenedzsment

A hallgató törekszik a projektmenedzsment szemléletének alkalmazására munkájában, idősügyi tevékenységeiben.

7.2.4. Autonómiája és felelőssége:

A végzett hallgató:

7.2.4.1. Idősödés és innováció

- A demográfiai folyamatok figyelembevételével végzi munkáját. Saját szakterületén a demográfiai kihívásoknak megfelelő, interdiszciplináris szemléletű stratégiákat dolgoz ki.
- Kapcsolatot tart a döntéshozókkal az akadálymentesítés gyakorlatának megvalósítása érdekében.
- Lehetőség szerint részt vesz már megvalósult jó példák adaptálásában, valamint új tervek kifejlesztésében, megvalósításában, nyomon követésében.
- Megoldásokat keres az idősek társadalmi integrációjának előmozdítására a technika nyújtotta eszközökkel, javaslatokat tesz ezek megvalósítására mikro, mezo és makro szinten is. Az idősödőkkel való munkában lehetőség szerint integrálja és alkalmazza a rendelkezésre álló legmodernebb technikai megoldásokat.
- Saját munkaterületén fenntartható és adaptálható innovatív elképzeléseket, stratégiákat dolgoz ki az idősödéssel összefüggésben.

7.2.4.2. Idősödéssel kapcsolatos szakpolitikák

- Munkájával hozzájárul az aktív idősödés és generációk közötti együttműködés helyi szintű megvalósításához. Saját szakmájának adottságait felhasználva előmozdítja az idősödők munkaerőpiaci lehetőségeinek megerősítését, bővítését.
- Lehetőségei és szakmai kompetenciái szerint részt vesz a szociális biztonság megerősítésének programjaiban.
- Előmozdítja a tartós gondozásban részt vevő szakemberek, intézmények szakmai párbeszédét, saját szakmai kompetenciái szerint részt vesz a tartós gondozási rendszer fejlesztésében, megújításában.

7.2.4.3. Mentálhigiéné

- Aktívan képviseli az idősödéssel járó fizikai változásokból fakadó kihívások figyelembe vételét a tervezési, stratégiai folyamatokban. Előmozdítja a prevenció megvalósulását, a korbarát integrációs törekvéseket, például az akadálymentesítés minél szélesebb körű alkalmazását.
- Tudatosan építi saját önismeretét, önreflexív módon építi be munkájába a személyiségfejlődéssel kapcsolatos alapismereteit.
- Támogatja az idősek lelki egészségvédelmét, részt vesz az időskori életfeladatokra való felkészülés céljából szervezett preventív programokon. Aktívan részt vesz az időskori életminőséget előmozdító szakmaközi párbeszédben.
- Lehetőségeihez mérten támogatja az idősödő korosztály munkaerőpiaci részvételét.
- Részt vesz kiégés-prevenációs programok megvalósításában. Támogatja a családi gondozók életminőségének javítását.

7.2.4.4. Projektmenedzsment

Előmozdítja az idősügy területén mentálhigiéné szemléletű projektek megvalósulását.

8. A szakirányú továbbképzés szakmai jellemzői, a szakképzettséghez vezető szakterületek és azok kreditaránya, amelyből a szak felépül:

8.1. Idősödés és innováció ismeretek: 10 kredit

Demográfia; Idősbarát lakás; Idősbarát város, idősbarát település; Technika, idősödés, gondozás

8.2. Idősödéssel kapcsolatos szakpolitikai ismeretek: 10 kredit

Aktív idősödés; Időskori szociális biztonság; Idősek gondozásához kapcsolódó szakpolitikák

8.3. Mentálhigiéné stúdiumok: 23 kredit

Tevékenységek kísérés az idősekhez való személyes és társadalmi viszony tükrében; Az idősödés kihívásai és az élethosszig tartó személyiségfejlődés; Aktív idősödés, mentálhigiéné és munkaerőpiac

8.4. Projektmenedzsment ismeretek: 7 kredit

Projektmenedzsment alapjai

8.5. Szakdolgozati szakszeminárium: 10 kredit

A szakképzettség alkalmazása konkrét környezetben, tevékenységrendszerben:

- idősügyi alap és szakellátások,
- szociális munka bármely területe
- közigazgatási, önkormányzati szféra
- mentálhigiénés ellátás
- egészségügyi szektor (különös tekintettel családorvosként, geriáterként, diplomás ápolóként tevékenykedők, rehabilitáció területén dolgozók, pl. gyógytornászok)
- informatika (specifikus idősödő barát informatikai, technikai fejlesztések)
- műszaki terület (pl. mérnökök, építészek, akik az akadálymentes külső és belső környezet kialakításában vehetnek részt)
- civil vagy egyházi szervezeteknél, alapítványoknál, egyesületekben tevékenykedő önkéntesek
- informális gondozók (akik idős embert látnak el nem professzionális segítőként).

A szakképzettség szempontjából meghatározó ismeretkörök és a főbb ismeretkörökhöz rendelt kreditértékek:

Főbb ismeretkörök	Kreditérték
Idősödés és innováció	10 kredit
Idősödéssel kapcsolatos szakpolitikák	10 kredit
Mentálhigiéné	23 kredit
Projektmenedzsment	7 kredit
Szakedolgozat	10 kredit

A fentieknek megfelelően a képzési program kulcsfogalmai:

demográfia, idősödés és innováció, különös tekintettel az idős körülvevő belső és külső környezetre valamint a technika szerepére (idősbarát lakás, idősbarát város, idősbarát település, technika-idősödés-gondozás), szociálpolitika, mentálhigiéné, projektmenedzsment, fejlődéslélektan, interdiszciplináris együttműködés, határtartás, segítő kapcsolat, spontán és

hivatásos közösségi támogató hálózat, prevenció, empátia, felelősség, hitelesség, valamint integrált és tudatosított működésmód.

Jelenléti kötelezettség

A Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 17. §. 7. pontjának megfelelően: (http://semmelweis.hu/jogigfoig/files/2019/09/ÚJ_SZMSZ-HKR_III.KÖNYV_III.2._RÉSZ_Tanulmányi-és-Vizsgaszabályzat_hataly_2019.08.30-tol.pdf)

„29. § [Az aláírás]

(1) A vizsgával záruló tantárgyakban a vizsgára bocsáthatóság feltétele az „aláírva” aláírásbejegyzés megszerzése a szorgalmi vagy legkésőbb a vizsgaidőszak első hetének végéig.

(2) Az aláírás megszerzésének feltétele, hogy a hallgató

- a) a gyakorlati foglalkozásokon, szemináriumokon legalább 75%-os jelenléti, részvételi követelményt teljesítse és
- b) a tanulmányi teljesítményértékeléseken a félév során teljes körűen részt vegyen, vagy azok pótlásán, a pótlásra meghatározott általános szabályok szerint, legfeljebb két alkalommal. „

A stúdiumokon a pusztán jelenléten túl, követelmény az órákon való aktív közreműködés.

Titoktartási kötelezettség

A tevékenységkísérés, illetve az aktív időszedés, mentálhigiéné és munkaerőpiac szeminárium csoport történéseire vonatkozóan a titoktartás kötelező. Ennek megszegése a képzésből történő kizárást vonhatja maga után. A titoktartás megszegése olyan súlyos szakmai-etikai vétség, hogy a képzés minden érintettje köteles a képzés vezetőjének tudomására hozni észlelését.

Információk hallgatóknak

A hallgatók minden képzéssel kapcsolatos aktuális tudnivalókról és az egyes stúdiumok követelményeinek részleteiről az intézet honlapjáról (mental.semmelweis.hu) tájékozódhatnak.

"Fórumok"

A hallgatók és a tanári kar közötti szervezett információcserére szolgálnak. A fórumszerű megbeszélésekre többféle lehetőség van. A hallgatók közvetlenül és/vagy választott képviselőik révén fordulhatnak az Intézet oktatói testületéhez.

Hallgatói Önkormányzat (HÖK) Irodája

1089 Budapest, VIII. Nagyvárad tér 4. Hallgatói Centrum F-30. terem

Tel: 210-2930/56100, Fax: 210-4407

Fogyatékosügyi koordinátor

Horváth Balázs
E-mail: bhorvath@rekhiv.sote.hu
Tel: 06-20-825-8426

Tanulmányi kötelezettségek

A képzés tanulmányi követelményeire vonatkozóan a Semmelweis Egyetem Tanulmányi és Vizsgaszabályzata az irányadó.

(<http://semmelweis.hu/ekk/dokumentumtar/kari-szabalyzatok/>)

Az egyes stúdiumokhoz tartozó követelményekről és határidőkről a tájékoztató füzetten kívül a honlapon keresztül részletes tájékoztatást kapnak hallgatók.

Beiratkozás: A költségtérítési díj fizetésére kötelezett hallgató csak abban az esetben iratkozhat be a következő szemeszterre és folytathatja a képzést, amennyiben a befizetést igazoló dokumentumot vagy annak másolatát leadja, illetve ha részletfizetési kedvezmény vagy fizetési haladék iránti kérelme van folyamatban.

Az egyes stúdiumok tananyaga az előadásokon elhangzottakból, a gyakorlatokon elsajátítottakból és a kötelező irodalomból tevődik össze.

Tanári kar

A képzés tanári kara főállású és részállású intézeti munkatársakból – köztük egyetemi tanár – külső (szerződéses) munkatársakból, önkéntes munkatársakból és (részben külföldi) szakértőkből áll. A teljes stáb nyomon követi, illetve értékeli a hallgatók tanulmányi munkáját és fejlődését.

Kutatás, hallgatói visszajelzés

A blended típusú képzési program fejlesztésének fontos módja hatékonyságának empirikus kutatása és az eredmények visszacsatolása a curriculumba. Ennek megvalósításához rendszeresen elemezzük a hallgatói visszajelző kérdőíveket.

Kiadványaink

A 2006-ban alapított, félévenként megjelenő European Journal of Mental Health, Scopusban jegyzet nemzetközi angol nyelvű lap, 9 nyelven közölt absztraktjaival elsősorban a kelet-közép-európai mentálhigiénés szakembereknek juttat közös érdeklődésre számító szakanyagokat, és kíván preventív szemléletet közvetíteni.

A Mentálhigiéné Intézet kezdettől fogva gondoskodik hallgatóinak megfelelő szintű interdiszciplináris tankönyvellátásáról. (Az első sorozat első kiadványa 1988-ban jelent meg, azóta folyamatosan, több sorozatban számos tankönyv vált elérhetővé a hallgatók számára.)

A szakmai kapcsolattartás és tudományos fórum céljait szolgálja az Embertárs című ökumenikus lelkipályozói és mentálhigiénés folyóirat, amelyet 2003-ban hoztak létre volt hallgatók, és amelynek szakmai felügyeletét Intézetünk munkatársai látják el.

Az Intézet arculatát bővíti az idősügy területén kidolgozott és lektorált elektronikus tananyag, amit az érintett hallgatók internet segítségével rugalmasan és személyre szabottan használhatnak.

Képzési program

A képzési program főbb ismeretkörei: demográfia ismeretek, idősödéssel és innovációval kapcsolatos ismeretek (idősbarát lakás, idősbarát város, idősbarát település, technika-idősödés-gondozás), szociálpolitikák időskorúakra gyakorolt hatásai, mentálhigiénés ismeretek és készségek, projektmenedzsment.

Intézetünk honlapján bővebb tájékoztatás található a fentiekről, valamint ezeket kiegészítő információkról (kiadványaink, a képzésekre történő jelentkezés stb.).

Mintatanterv

MODUL	Tárgyak	I.FÉLÉV Óraszám		Követelmény	Kredit	II.FÉLÉV Óraszám		Követelmény	Kredit
		Össz- óraszám	ebből e- kontakt			Össz- óraszám	ebből e- kontakt		
IDŐSÖDÉS ÉS INNOVÁCIÓ	Demográfia	6	6	Kollokvium	2				
	Idősbarát lakás	6	6	Kollokvium	2				
	Idősbarát város, idősbarát település	6	6	Kollokvium	2				
	Technika, idősödés, gondozás	4	4	Kollokvium	2	6	6	Kollokvium	2
IDŐSÖDÉSSEL KAPCSOLATOS SZAKPOLITIKÁK	Aktív idősödés	5	5	Gyakorlati jegy	2				
	Időskori szociális biztonság	5	5	Gyakorlati jegy	2				
	Idősek gondozásához kapcsolódó szakpolitikák					20	15	Kollokvium	6

MENTÁLHIGIÉNÉ	Tevékenységek kísérése az idősökhöz való személyes és társadalmi viszony tükrében	12	0	Gyakorlati jegy	4	15	0	Gyakorlati jegy	4
	Az idősödés kihívásai és az élethosszig tartó személyiségfejlődés	12	0	Kollokvium	3				
	Aktív idősödés, mentálhigiéné és munkaerőpiac	12	0	Gyakorlati jegy	3	22	0	Gyakorlati jegy	9
PROJEKT-MENEDZSMENT	Projektmenedzsment alapjai	10	0	Gyakorlati jegy	3	15	0	Gyakorlati jegy	4
SZAKDOLGOZAT	Szakedolgozat	12	0	Gyakorlati jegy	5	12	0	Gyakorlati jegy	5

A képzés teljes óra- és kreditterhelése:

	I. félév	II. félév	Összesen
Kontaktóraszám	90	90	180
Kreditszám	30	30	60
Elmélet/gyakorlat arány	34/56	26/64	60/120

Szakedolgozati tájékoztató

A **szakedolgozat célkitűzése**, hogy a végzős hallgató bemutassa a megszerzett elméleti, gyakorlati és készségszintű tudásának *kreatív* szintézisét és annak alkotó alkalmazását az idősügy egy általa választott területén. Célja továbbá, hogy témájának írásos feldolgozásával és szóbeli megvédésével számot adjon szerzett tapasztalatainak, a szakirodalomból elsajátított tudásának az idősüggyel kapcsolatos *innovatív* tevékenységbe való integrálásáról.

A diplomamunka megírása közvetlenül elősegítheti munkájának tudományos elmélyítését vagy szakmai színvonalának emelését, illetve hozzájárulhat annak elméleti alátámasztásához és a hallgató tudományos továbbfejlődéséhez.

Tartalmi követelmények

Általános szempontok

A szakedolgozat egyaránt tartalmazza a képzésben megszerzett

- a) innovatív szemléletet, jártasságot, készséget
- b) mentálhigiénés szemléletet
- c) idősügyi ismereteket és a téma szakirodalmi hátterét.
- d) A dolgozatában foglalja össze a tárgyalt témával kapcsolatos legfontosabb nemzetközi és hazai szaktudományos ismereteket.

- *Bevezető fejezet:*

Tartalmaznia kell egy szakmai-személyes részt, melyben a szerző röviden bemutatkozik, közli témaválasztásának motívumait, jelzi személyes viszonyát a választott témához. Bármelyik választható témát írja a hallgató, térjen ki arra, hogyan kapcsolódik az idősügy komplex témájához, milyen szempontból véli azt innovatív lehetőségnek.

- *A fő rész:*

A szakedolgozat tartalmazza a témakifejtést a választható témáknak megfelelően, valamint a szakirodalmi bemutatást - a témakifejtéshez integráltan alkalmazva az elérhető hazai és nemzetközi szakirodalom anyagát (minimum 10 forrásmű, melyből legalább 5 az elmúlt öt évben jelent meg).

- *Zárás:*

A hallgató összefoglalással és irodalomjegyzékkel zárja dolgozatát. Foglalja össze a bemutatott területet, a használt metódikát és az eredményeket, és térjen ki arra, hogy munkája miért és mennyiben fontos az idősügy tekintetében.

- *Melléklet:*

A mellékletben kell szerepeltetni azokat a főszövegben meg nem jelenített adatokat és elemzéseket, amelyek a munka lényegi állításainak alátámasztására szolgálnak (pl. adott területen végzett saját felmérés statisztikái).

Választható típusok, szakdolgozati formák:

- I. Idősekkel foglalkozó szakpolitikák/ idősgondozás innovatív megközelítésben
- II. Idősbarát lakás
- III. Idősbarát város, település
- IV. Technika és idősödés / idősgondozás - innováció
- V. Az idős kor mentálhigiénéje - Mária
- VI. Projektek az idősügy területén
- VII. Az idősügy elméleti kérdéseinek és gyakorlatának újszerű megközelítése (irodalomkutatás)

I. Idősekkel foglalkozó szakpolitikák/ idősgondozás innovatív megközelítésben

Választható szakdolgozati témák és azok javasolt műfaja:

I.1. Aktív idősödés:

- Egy konkrét idősügyi program, vagy projekt elemzése az aktív idősödés fogalom és értékrendszerének bemutatásával.

A dolgozat javasolt felépítése: aktív idősödés elméleti, szakpolitikai jellemzőinek bemutatása, aktív idősödést szolgáló program leíró bemutatása, elemzés (a program célja, elsődleges célcsoportja, kik vesznek részt benne, szükségletek előzetes felmérése, az időskorúak bevonásának módja a tervezésbe, megvalósításba, a program illeszkedése a helyi koncepciókhoz, fenntarthatóság, eredmények értékelése).

I.2. Időskori szociális biztonság

- A nyugdíjrendszer egy kiválasztott elemének, vagy alapelvének elemzése.

A téma javasolt módszertani megközelítése irodalmi összefoglaló, vagy tartalomelemzés módszerrel készített dolgozat.

I.3. Idősek gondozásához kapcsolódó szakpolitikák

- a formális és informális gondozási rendszer együttműködésének jellemzői egy konkrét eset kapcsán

A téma javasolt módszere: esetbemutatás és elemzés. Javasolt felépítése: a gondozási rendszer működésének, elméleti megközelítéseinek ismertetése, esetbemutatás (forrása lehet az érintett – interjúval, vagy a gondozó – esetismertetés), problémahelyzetek elemzése, megoldási javaslatok kidolgozása az adott esetre vonatkozólag.

II. Idősbarát lakás

A szakdolgozatnak összhangban a tanultakkal több egymást követő elemre kell épülnie következő sorrendben.

1. A szakdolgozatban először be kell mutatnia egy olyan **élethelyzetet**, amely ábrázolja a saját otthonában élő idős ember funkcióvesztését, egészségügyi problémáit. Több idős ember is élhet együtt, abban az esetben mindegyikük egészségi állapotát ismertetni kell. Az élethelyzet bemutatásának tartalmaznia kell a szociodemográfiai tényezőket is (pl. kis jövedelmű, ... korú, családtagjaitól távol élő, stb.)

A bemutatásánál elsődleges szempont, hogy az idős ember számára bizonyos napi tevékenységek végzése nehézségbe ütközik; azokat bizonytalanul végzi; mások segítségére szorul.

2. Be kell mutatni az **épület, lakás típusát, jellegét, elhelyezkedését** (lakótelepi lakás 3. em. lift nincs, szintkülönbségek, stb.)

3. Ki kell dolgoznia egy olyan **tervet**, amellyel a lakást „testreszabottan” lehet akadálymentesíteni, azaz az akadálymentesítés a funkcióvesztés szempontjából fellépő akadályok megszüntetésére irányul.

4. Meg kell adni, hogy a lakás akadálymentesítése

- a) milyen **költségráfordítást** igényel

- b) ki tudja, tudná azt fedezni (pl. önkormányzat, az idős, családtag, az idős is hozzájárul az átalakításhoz).

5. Ha valós példát mutat be a szakdolgozat, akkor be kell mutatni az átalakítás idős **élethelyzetére gyakorolt** hatását. Fiktív élethelyzet esetében a várható hatást jelezni kell.

Fontos

1. A bemutatás nem ismételheti meg a tananyag példáit.

2. A szakdolgozat elbírálásánál **pozitívum**, ha a szakdolgozat rajzokat/és vagy fényképeket/és vagy animációt/és vagy videót tartalmaz.

III. Idősbarát város, idősbarát hely

A szakdolgozatban a tanultak alapján ki kell dolgoznia egy lakóközret, városrészt, város, kis település vagy egyéb helység „idősbarát” jellegét.

A tervnek négy elemet kell tartalmaznia:

1. előkészítés (elérhető szolgáltatások, szükségletek felmérése, problémák feltérképezése, célcsoport, stb.)
2. tervezés
3. megvalósítás (kikkel, hogyan, milyen költséggel).
4. hatás, fenntarthatóság

A terv elkészítése során egyaránt figyelembe kell venni a következő paramétereket.

- a) a *szociális* mind
- b) az *építészeti* „idősödő/idősbarát”

A tervben pontosan meg kell határozni a **feladatokat** és annak **ütemezését**.

A megvalósításnál részletesen be kell mutatni, hogy az idősbarát hely kialakításában **kik** és **miért** vesznek részt (önkormányzat, civil szervezetek, önkéntesek, stb.)

Be kell mutatni a terv várható **hatását** és a **fenntarthatóságát**, annak esetleges korlátait. A terv erősségét, gyengeségét.

A dolgozatnak **tervdokumentációt** (költségszámítás, stb.) is tartalmaznia kell.

Indokolni kell, ha az idősbarát terv egy bizonyos célcsoportra irányul.

Meg kell határozni, hogy a terv **milyen típusú helyeken**, országban és **kultúrkörben** működne és **adaptálható-e**.

IV. Technika és idősödés / idősgondozás

Választható szakdolgozati témák:

IV. 1. **Az idősödés és a technika, az internet használatával összefüggő** elemzés.

IV. 2. **A technika és az idősgondozás, az internet használat** között lehetőségek feltárása.

Mindkét téma esetében a szakdolgozónak a **magyar helyzetet nemzetközi** kitekintésben kell vizsgálnia.

IV. 1. **Az idősödés és a technika, az internet használatával összefüggő** elemzés.

Az első téma vonatkozásában a szakdolgozat értékelését emeli, amennyiben a jó példák bemutatása **legalább 3 országból való, s országonként legalább 2 innovatív** megoldást tartalmaz.

Az elemzés ugyanakkor nem lehet egyenértékű egy-egy példa leírásával. A szakdolgozónak rá kell mutatnia, hogy az az idős életében milyen pozitív változást indított el a technika, az internet használata, illetve milyen pozitív változás várható.

Fontos, hogy a szakdolgozatban már működő (és nemcsak modellprogramban meglévő) jó példák szerepeljenek.

IV. 2. A technika és az idősgondozás, az internet használat között lehetőségek feltárása.

A második téma egy olyan terv kidolgozása, amely a beteg, a kevésbé mobil gondozott és a modern technikát illetve az internetet nem vagy csak kevésbé használó **idősek megtanítását** tűzi ki célul.

A második téma választása esetén a szakdolgozónak be kell mutatni a következőket:

- a) kik végzik a tanítást,
- b) miért
- c) hogyan történik az (módszer, gyakoriság, stb.)
- d) a technika mely területét érinti. Ha alapvetően az internet áll a középpontban, kérjük, adja meg,
  - hogy az internet mely funkcióit sajátították el az idősek pl. Skype, email, Facebook)
  - melyeket szeretnek és használnak ezek közül
  - mi ennek az oka.

A szempontok a tanultakhoz igazodnak.

V. Az időskor mentálhigiénéje

A szakdolgozat típusa egy saját munkaterülethez kötődő idősügyi problémakör mentálhigiénés szemléletű bemutatása, esettanulmánnyal egybekötött elemzés.

A dolgozat részei:

1. Bevezetés: a hallgató mutassa be saját szakterületét, annak idősügyi vonatkozásait. Indokolja meg a témaválasztását, vesse fel a tárgyalni kívánt terület releváns problémáit, utaljon azok mentálhigiénés vonatkozásaira.

2. A választott téma elméleti, szakirodalmi háttérének ismertetése: A dolgozat elméleti részében a hallgató a választott téma tükrében ismertesse az egyéni és társadalmi szintű mentálhigiéné idősödéssel kapcsolatos jelentőségét, az élethosszig tartó személyiségfejlődés koncepcióját és az időskori életszakasz sajátosságait, mutassa be az időskori mentálhigiéné alapjait.

3. Esettanulmány: Az esettanulmány tartalmazza egy, a választott tématerülethez kötődő eset ismertetését és elemzését. Az esetismertetés során a hallgató bemutatja az eset körülményeit, a felvetődött problémákat, azok elemzését, a tervezett és megvalósított intervenciós lépéseket, valamint azok eredményeit. Amennyiben intervencióra az eset kapcsán még nem került sor, a hallgató intervenciós tervet mutat be. Az esettanulmánynak és a hozzá kapcsolódó elemzésnek szervesen kapcsolódnia kell a dolgozat elméleti részéhez. Az esettanulmány utalhat más jó példákra, azonban igazolhatóan megvalósult saját intervenciót, vagy intervenció tervet kell bemutatni.

4. Összefoglalás: a hallgató foglalja össze az elméleti részben bemutatott tématerület legfontosabb elemeit, összegezze a kapcsolódó esettanulmány tanulságait, írja le az elemzésből levont következtetéseket. Térjen ki arra, milyen lehetőségeket lát a kapott eredmények további hasznosítására.

5. Irodalomjegyzék

Választható tématerületek:

- idősödéssel összefüggő mentálhigiénézés prevenció megvalósítása
- aktív idősödés: munkaerőpiaci részvétel előmozdítása
- aktív idősödés: társadalmi életben való részvétel támogatása
- idős beteget gondozó családtagok támogatása
- időskori önkéntesség

VI. Projektek az idősügy területén

- A szakdolgozó saját megvalósult akcióprogramja, vagy egy – mások által megkezdett, illetve vezetett – program markáns, általa önállóan alakított és vezetett része.
- A szakdolgozónak a saját munkakörében – vagy azon kívüli tevékenysége során – elvégzett munkájáról kell beszámolnia. (A célcsoportként megnevezett közösség lehet munkahelyi, kortárscsoport, vagy egyéb mentálhigiénézés szükségletre szerveződő csoport.)

- Tükröződjön benne a terepmunka mentálhigiénés szempontú elsajátítása, és szerepeljen benne saját szakmai kompetenciájának a megjelölése. A kiválasztott terület (téma, probléma) indoklása.
- Interdiszciplináris együttműködő partnerek bemutatása. A kooperációs partnerekkel a feladat újrafogalmazása a motivációknak és realitásoknak megfelelően.
- Szükségletfelmérés, célcsoport meghatározása, erőforrás felkutatása.
- A munkafolyamat megtervezése és mérhetőségi szempontok beiktatásával a projektterv leírása.
- A projektterv véleményezése a SMART szempontjai alapján.
- A projekt folyamat megvalósításának a leírása, a projektnaplóból vett idézetekkel illusztrálva.
- A projektépítés folyamatának értékelése (a korábban meghatározott mérhetőségi szempontok felhasználásával) és a tapasztalatok leszűrése, további perspektívák megfogalmazása.

Csatolandó mellékletek:

- A tervezési fázis dokumentumai.
- Az egész folyamatot (ötlettől a kiértékelésig) kis lépésekben követő, érzelmeket is tükröző vezetői reflexiókat tartalmazó napló kiválasztott reprezentatív, bemutatható részei. Javasoljuk az írás során az eseményleírások és a reflexiók elkülönítését (külön hasáb vagy betűstílus).

VII. Az idősügy elméleti kérdéseinek és gyakorlatának újszerű megközelítése (irodalomkutatás)

Az idősügy területén egy kiemelten fontos terület átfogó vizsgálata az eddigi kutatási eredmények, releváns nemzetközi irodalmak részletes, áttekintő elemzésével.

Kritériumok:

- A leadandó szakdolgozati tématervben szerepeljen már a téma megnevezése, az adott témához tartozó legalább három releváns irodalmi hivatkozás, és annak megjelölése, hogy hol – milyen közegben – tervezi a téma feltárását, alkalmazását.
- A dolgozat tartalmazzon megfelelő számú, de legalább 10 (melyből legalább 5 az elmúlt öt évben jelent meg és a hivatkozások fele a nemzetközi szakirodalomból való), releváns szakirodalmi forrásra történő hivatkozást, konkrét utalással a szövegben.

Formai követelmények

Terjedelem

A szakdolgozat főszövegének terjedelme 50.000 karakternél nem lehet kevesebb és 80.000 leütésnél nem lehet több. [Ez kb. 22-35 A4 szabvány gépelt oldalnak felel meg.] A terjedelemben a lábjegyzetek is beletartoznak, azonban a főszövegbe illesztett táblázatok, ábrák nem.

Főszövegen kívüli részek: Fedél, belső címlap, tartalom- és irodalomjegyzék, mellékletek, köszönetnyilvánítás.

Általános formai követelmények

A konzulens nevét a szakdolgozatban fel kell tüntetni.

A **főszöveg** formai követelményei:

- A főszövegben: betűnagyság: 12-es; sorköz: 1,5; betűtípus: Times New Roman;
- A margók: alul, fölül, jobb oldalon: 2,5 cm, bal oldalon kötésmargó: 3 cm.
- Oldalak számozása: jobb alsó sarok. Az oldalak számozása a tartalomjegyzékkel indul.
- A fejezetek tagolása a decimális számozást követi.
- A lábjegyzetben: betűnagyság: 10-es; betűtípus: Times New Roman; sorköz: szimpla.
- A kiemelt idézetekben: betűnagyság: 11-es; betűtípus: Times New Roman; sorköz: 1,5; és 1,5 cm behúzással.

Jegyzetek

1. A jegyzetek az adott lap aljára kerülnek (lábjegyzet), nem a tanulmány végére összegyűjtve.
2. A lábjegyzetek alapvetően magyarázatok céljára szolgálnak, a főszöveghez megjegyzéseket, kiegészítéseket fűznek.
3. A szakirodalomra való hivatkozások a főszövegben történjenek. A hivatkozott szakirodalmak pontos bibliográfiai adatainak feltüntetése nem a lábjegyzetben, hanem az irodalomjegyzékben történjen.

Hivatkozások

Szerző-évszám rendszer a főszövegben 1. A hivatkozások a főszövegben közvetlenül az utalás után állnak zárójelben.

2. Szó szerinti idézés esetén meg kell adni a pontos lapszámot. Pl.: (Tomcsányi, 2003: 34), gondolatmenet ismertetésekor elegendő a műre való hivatkozás (Tomcsányi, 2003).
3. Többszerzős művek:
  - Két szerző esetén a második vezetéknevet kötőjellel kapcsoljuk az elsőhöz. Ha a nevek a főszöveg részét képezik, természetesen marad közöttük a kiírt kötőszó. Pl.: (Vikár–Tomcsányi, 2003)
  - Három vagy több szerző esetén az első szerző nevét már az első előfordulásakor is *és mtsai* kifejezés követi, majd az évszám. Pl.: (Tomcsányi és mtsai, 2006)
  - Testületi szerzőre ugyanúgy hivatkozunk, mint személyre, de nagyon hosszú és bonyolult testületi nevek értelemszerűen csonkolhatók. Pl.: (Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet, 2012: 76)

Idézetek

A tartalmi és a szószerinti idézetek jól különüljenek el a saját gondolatoktól!

1. A gondolatnak és az egyértelműségnek megfelelő hosszúságban idézzünk!
2. A szó szerinti idézeteket „idézőjelbe” tesszük.
3. Három sornál nem hosszabb idézetek a főszövegben folyamatosan szerepelnek idézőjelek között, utána zárójelben a pontos hivatkozás.
4. Legalább négy megkezdett sornyi idézetet külön bekezdésbe tördelünk, formailag is elkülönítve a főszövegtől (beljebb) idézőjelben.
5. A bővebb, egy bekezdésnél hosszabb idézeteket, amennyiben mégis szükségesek, mellékletbe tesszük, a főszövegben csak utalunk rá.
6. Az idézőjelek között betűhíven követjük a forrásszöveget. Kihagyás kivételével a módosításokat szögletes zárójelbe tesszük:
Pl.: ... igazolódni látszik ebben az esetben az a gondolat, hogy a „nagyszülők terápiába vonásával nyilvánvalóvá vál[hat]nak a lojalitás-összefonódások“...
7. Amennyiben nem idézünk szó szerint, hanem más szerző gondolatát, véleményét, elméletét, vagy más által kidolgozott fogalmakat saját szavainkkal foglaljuk össze, ekkor is szükséges a hivatkozás pontos megadása. (lásd a hivatkozásoknál)
8. Az általunk készített szövegben bármiféle adatot használunk fel, annak forrását jelölni kell.
9. A hivatkozott szakaszok egyértelműsége értelmében, ha egy bekezdésnél hosszabb parafrázisról van szó, szükséges jelezni, hogy hol kezdődik a hivatkozás (pl: A következőkben Tomcsányi munkája alapján mutatom be a mentálhigiénés többlettudás ismérveit...).

A felhasznált műveket nem elegendő csak az irodalomjegyzékben feltüntetni, szövegen belül is utalni kell rá.

Az irodalomjegyzékben feltüntetésre kell, hogy kerüljön az összes, a szövegben hivatkozott forrás.

Felhívjuk figyelmeteket a plágiumszabályzat betartásának fontosságára. (Letölthető a honlapról.)

Irodalomjegyzék

- A hivatkozott művek teljes bibliográfiai leírása a tanulmány végén álló irodalomjegyzékben szerepel. Az irodalomjegyzékben felsorolt összes közleményre hivatkozni kell a dolgozatban.
- **Azonos szerző és évszám** esetén az egyes tételeket az ábécé kisbetűivel kell megkülönböztetni, és a hivatkozásokban is így szerepeltetni. (Pl: Széman, 2014b: 307)
- Az irodalomjegyzékben a közlemények valamennyi szerzőjét fel kell tüntetni.
- **Betűrend:** a szerző vezetékneve szerint.
  - Azonos szerző esetén a megjelenés évszáma dönt.
  - Azonos vezetéknev esetén a megjelenés évszáma, majd a keresztnév betűrendje a döntő a sorrendet illetően.
- **Nevek:**

- A külföldi nevek esetében is a vezetéknevet írjuk előre, majd vesszővel elválasztva a keresztnévet.
- A szerzők keresztnévét minden esetben kezdőbetűvel rövidítjük, utána pont. Több keresztnév esetén a kezdőbetűk között nincs szóköz, de az esetleges kötőjelet megtartjuk.
- Több szerző esetén a felsorolás elemei közé is kötőjelet teszünk.

Példák a különböző források feltüntetésére:

Könyv:

Tringer, L. (1998). *A gyógyító beszélgetés*. Budapest: HIETE.

Kemény, I., Janky, B. és Lengyel, G. (2004). *A magyarországi cigányság 1971-2003*. Budapest: Gondolat Kiadó.

Könyvfejezet:

Pilling, J. (2005). A haldoklás és a gyász lélektana. In Kopp M., Berghammer R. (szerk.) *Orvosi pszichológia*. Budapest: 492-503.

Teleki, B. (1990). Család támaszrendszere. In Benkő, Á. (szerk.), *Egészséges család, egészséges nemzet Családkongresszus 1990*. Budapest: Nagycsaládosok Országos Egyesülete. 85-99.

Folyóirat cikk:

egy szerző esetén:

Gombocz J. (2004). A mentálhigiénés szemléletű pedagógus. *Embertárs*, 2, 196–207.

több szerző esetén:

Tésenyi T., Joób M. (2013). Szerep-erőforrások a segítőszakmában. *Embertárs*, 11, 259-264.

idegen nyelvű folyóiratcikk esetén:

Csáky-Pallavicini R., Asztalos B., Földvári M., Csáky-Pallavicini Zs., Ittész A., Tomcsányi T. (2005). Die gesellschaftliche und religiöse Entwicklung in Ungarn seit 1945 im Spiegel der seelischen Gesundheit der Bevölkerung. *International Journal of Practical Theology*, 9, 217-235.

Szakedolgozat, disszertáció:

Szél, B. (2011). *A párkapcsolati összetartást segítő minták elemzése*. Budapesti Corvinus Egyetem.

Internetes források:

Vajda, A. *Utcán, betegen - A hajléktalanok egészségügyi ellátásáról*. <http://www.kazalkolos.lapok.hu/keret.cgi?/utcanbetegen.htm> Letöltve: 2013. március 22.

Nem szakirodalmi hivatkozások:

A jogszabályra való hivatkozás nem számít szakirodalmi hivatkozásnak. Példa a **jogszabályokra való hivatkozás** helyes módjára:

Törvényre: 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
Rendeletre: 9/2001. (XII. 20.) SzCsM rendelet a szociális szakképzések szakmai és vizsgakövetelményeinek kiadásáról
Határozatra: 22/2003. (IV. 28.) AB határozat az eutanáziáról

Titkosítás

A dolgozat készítésénél ügyeljünk a személyiségi jogok betartására (pl.: a beazonosíthatóság elkerülésére)!

Lehetőség van a szakdolgozatban megjelenő egyes cég-/intézményi információk bizalmas kezelésére.

Amennyiben szükséges, lehetőség van a cég / intézmény nevének megváltoztatására is, ha az intézmény vezetője ezt elengedhetetlennek tartja.

Ha ezen lehetőség nem bizonyul elégségesnek az adatok védelmére, titkosítási kérelemmel lehet fordulni az Intézet igazgatójához. Így az opponens és a záróvizsgabizottság tagjai esetében alapkövetelmény a diszkréció. A dolgozat 5 évig megőrizendő, 'bizalmas, nem kölcsönözhető' felirattal tárolandó, ki nem adható.

A konzulensek személye

A szakdolgozat elkészítésénél a konzulens szakmai segítséget nyújt a hallgatónak azokban a kérdésekben, amelyek a hallgató önálló munkája során felmerülnek; alternatívát vázol fel, nem dönt a hallgató helyett. Az Intézet által biztosított konzulensi óraszám 3 kontaktóra (a kapcsolattartás történhet e-mail útján is).

Módosítás

A szakdolgozat készítésekor a választott témával, vagy a választott típusal kapcsolatban felmerülhet a változtatás igénye.

Módosítást a szakcsoportvezetőnek címzett, a Szakdolgozattal kapcsolatos változtatási kérelem c. nyomtatvány beadásával (letölthető a honlapról) lehet megtenni a konzulenssel történt egyeztetés alapján a konzulens saját kezű aláírásával támogatva.

Amennyiben csak a cím módosítására, illetve a téma szűkítésére, vagy bővítésére van szükség, elégséges a konzulensi egyeztetés.

A szakdolgozat leadása

A szakdolgozatot az intézet honlapján megjelölt időpontban kell leadni. A szakdolgozatot két eredeti, azonos nyomtatott példányban (egy fűzött és egy köttetett) és az eredeti nyomtatott példányokkal mindenben megegyező elektronikus dokumentumban, pdf formátumban kell leadni az időügyi szakcsoport részére. A szakdolgozatok leadásával egyidejűleg kérjük a

konzulens aláírásával ellátott konzulensi kísérést igazoló lap leadását is (beszkennelt formában is elfogadható, a honlapról letölthető).

A szakdolgozat értékelése

A szakdolgozatot a konzulens-opponens és a társ-opponens bírálja el.

Az értékelés kialakítása a TVSZ 45. §. 9. pontja alapján:

„A szakdolgozat értékelése 1-5 fokozatú osztályzattal történik. Az értékelésnél tekintetbe kell venni a dolgozatba foglalt önálló vizsgálódás mértékét. A szakdolgozat megvédése az oktatási szervezeti egység háromtagú bizottsága vagy – ha a szakdolgozat-védés a záróvizsga része – a záróvizsga-bizottság előtt történik, melynek elnöke az oktatási szervezeti egység vezetője vagy az általa kijelölt egyetemi vagy főiskolai tanár vagy docens, tagjai a konzulens és a tanszék egy oktatója. A bizottság harmadik tagjaként a tanszék külső oktatót is igénybe vehet, különösen az egyetem magántanárai közül. ”

Amennyiben a hallgató számára nem elfogadható a szakdolgozata értékelése, kérhet új opponensi bírálatot, külön eljárási díj ellenében.

Időbeli ütemezés

A hallgató a megadott formák közül választ egy szakdolgozati formát. Egy előzetesen megírt tématervvvel (*Szakdolgozati előterv*, ennek formáját lásd a honlapon) megkeresi a választott konzulenset és megkérdezi, hogy tudja-e vállalni a dolgozat konzulensi kísérését. Ha a konzulens tanár nem tudja vállalni, akkor más konzulenset kell keresnie a hallgatónak. A megírt és a konzulenssel aláíratott tématervet a honlapon szereplő időpontig kell leadnia a képzés szervezőinek.

A hallgatónak 3 konzultációs lehetősége van a konzulensével. A konzulenssel való kapcsolatfelvétel egyénileg történik. A találkozás helyszíne, módja is egyénileg egyeztetendő.

Konzulensi kísérés

Szakdolgozatának elkészítéséhez minden hallgató igénybe veheti konzulense segítségét. A konzulens szakmai segítséget nyújthat a hallgatónak azokban a kérdésekben, amelyek a hallgató önálló munkája során felmerülnek. Az Intézet által biztosított konzulensi óraszám 3 kontaktóra (a kapcsolattartás történhet e-mail útján is).

Záróvizsga

A Záróvizsgával kapcsolatos általános eligazítást a TVSZ. 46. §-a tartalmazza.

A záróvizsgára bocsátás feltétele:

- a szakon előírt tanulmányi kötelezettségek teljesítése (abszolutórium megszerzése a képzés lezárulta után: TVSZ. 23.§);
- legalább elégséges (2) érdemjegyű szakdolgozat

A záróvizsga tartalma:

- a szakdolgozat szóbeli megvédése.

